

Északról hideg szelek fújnak

A szó devalvációja

Ha azt mondjuk, a pénz devalválódik (romlik), mindenki érti, hiszen veszít az értékéből. De mi van akkor, ha a szó értéktelenedik el? Ez egy olyan sodródás, amit a többség észre sem vesz.

A magyarországi közszolgálati rádiót is megreformálták. A Petőfi lett a Nagyon zene! A Kossuth pedig A szavak ereje! Nyelvtanilag hibás, illetve magyartalan szlogenek. Ezek után mit várhatunk a műsortól? Ugyanazt a szellemi leépülést, amit sajnós, a csonka ország minden szintjén tapasztalunk. A Petőfi csak zenét bömböltet (erre kapja a pénzt?) a Kossuthból is kiirtották a színvonalasabb műsorokat, egyetlen színfolt Kondor Katalin portré félórája keddenként. Hová lett a „rétegrádiózás”? Már csak a Katolikus Rádióban találhatjuk meg: gondolatébresztő riportok, jó irodalom, jó zene.

Elrettentő példaként hadd említsem meg a Kossuth rádió Magánhangzó c. műsorát, amelyben a múltkor a riporternő teljes arroganciával az ún. integrált oktatás mellett kardoskodott. Kigúnyolta azokat a tanítónőket, akik panaszkodtak, hogy a normál osztályokba beosztott szellemi fogyatékos gyerekekkel nem tudnak mit kezdeni. Most ez az új, a menő oktatási módszer odaát, a tolerancia és a másság jegyében! Abszurdum! Elment az eszük? El.

A rosszul értelmezett szó mindent tönkretesz. Pláne, ha szándékosan visszaélnék vele.

Nálunk, itthon, nemcsak a szó veszítette el az értelmét, súlyát - a beszéd is nagyon bizonytalan. Az igénytelen keveréknyelv a jellemző. Mindeddig úgy gondoltuk, küzdeni kell ellene, de most újabb szelek fújnak. Méghozzá északról, az anyaországból. A **Magyar Tudományos Akadémia Nyelvészeti Szakosztályának** a vezetője, **Kontra Miklós** átjár ide hozzánk és lepisszegeti az igényeseket, akik kerülnek a keveréknyelvet. Ő tapsol ennek a jelenségnek, ugyancsak a tolerancia jegyében. Már meg is jelent az új értelmező szótár, teletűzdelve román, szlovák, szerb szavakkal mint helyi jellegzetességekkel. Hova jutottunk?

Mindeközben a magyarországi média (amely a háttáron túliak számára mindig irányadó volt) utcanyelven szól hozzánk, „jópofizik”, trágárkodik, káromko-

dik. Mert a Nagy Testvér, Amerika így csinálja. Tisztelet a kivételnek.

Mert igen, még mindig akadnak olyanok, akik megpróbálnak a mindent elsöprő, erős árral szemben úszni. Ők még emlékeznek arra a latin mondásra, hogy a stílus maga az ember. Ma sajnós a stílus is, meg az ember is silánnyá vált.

Ez a „trendi” az irodalomban is: a habrattyolás. A női hormonok túltengése? Az emberi tartás, az emberi méltóság kiment a divatból.

Szóval a kimondott szónak nincs súlya. De mi van a leírt szóval?

Nálunk, a mi kisvárosunkban az a divat, hogy szinte mindenki megírja az önéletrajzát.

Jól kisminkelve, megszépítve. A jelszó: Csak a szépre emlékezem! Példás család, férj, feleség, gyerekek – mind hibátlanok. És a legtökéletesebb lény természetesen maga a „szerző”. Az a legszomorúbb, hogy ezeket az irományokat ki is adják, könyv formájában! A komputer korában ez igazán nem gond.

Már szinte senki sem olvas, csak ír! Vajon minek, és főleg, kinek? Az utókornak? Ez viccnek is rossz.

A csonka országban most a „pici” a divatos szó! Észrevették? Rádióban, TV-ben, a gazdaságban, a kultúrában, mindenütt. Pici országban csak egy „picit”! Mit mondanának erre a szociál-pszichológusok? Világos. Beszorult, lepusztult „pici” lelkelet. Mire lehet jutni azokkal az emberekkel, azzal a néppel, amely csak egy „picit” akar és mer.

Lesz még olyan, hogy nagyot akarunk és merünk?

Vigyázat, most már az utolsó pilléreket fessegetik. Jobbról is, balról is meghamisítják a történelmünket, az eredetünket. A kozmopoliták azt bizonygatják, hogy szánalmas, kudarcokkal teli a múltunk. A történészek másik tábora pedig, a frusztráltak túlzásaihoz híven, azt hangoztatja, hogy nem jöttünk keletről, a finn-ugor nyelvcsaládhoz sem tartozunk. A népek és a kultúrák bölcsője a Kárpát-medence! A magyarból ered minden más nemzet és a mi nyelvünk a világ ősnyelve! Hol a higgadt, történelmi igazság? Az arany középút, amely szerint voltak nagy pillanataink és nagy embereink, de elég kudarc is meg gyenge politikusunk is volt és van.

Ez kellene a nemzet lelkének gyógyulásához. A pozitív nemzettudathoz. Hogy a jövőt építhessük, felnőtt emberek módjára, végre.

Egybecsúszott az igazság és a hazugság. Itt az ideje az egyértelmű, világos szavaknak. Határozott igéket és nemeket kell mondani.

Nagyon kell az egyenes, tiszta szó, hogy megállhassunk a lejtőn.

A magyar nemzet szellemileg „alultáplált”, ez bizonyos. Most a szó szoros értelmében csak alulról táplálják: a zsigereit. A nemesebb szerveit sorvadásra ítélték.

Kell a hangos szó, a tiltakozás, hogy elég volt! Nem kérünk a szemétből.

Az Advent a Hargitán c. film jut eszembe, ahol az öreg székely így fohászkodik: „Uram, add meg a kiáltás jogát!” Amíg nem késő.

A tiszta szívvel és tiszta szavakkal szólók belepusztulnak ebbe az irtózatos küzdelembe.

Vajda Gábor utolsó cikkéből idézek: „Azért dolgozom tehát a korszakmonográfián immár másfél évtizede, mert hitem szerint hozzájárulhatok értelmiségünk időszerű emberi feladatra való ráeszméléséhez, s hogy a szó és a tett egysége által, a mindennapi cselekvésben, állásfoglalásban is érvényesített európai szellem révén lemoshassuk magunkról a gyalázatot.”

Ha végre össze tudnánk fogni tiszta fejjel, akkor az egyéni áldozatok sem voltak hiába.

Pechán József: Udvar